

Srednji čas ima dosadašnja tri himna s izmijenjenom 3. kiticom za treći čas, a kao psalmodiju: strofu Pe ps 118, ps 81 s putokazom iz 1 Kor 4, 5 i ps 119 s uputom »U nevolji budite strpljivi, u molitvi ustrajni« (Rim 12, 12). I kratka su čitanja sa svojim versima za sva tri časa, tko ih bude sve molio, nova a tako isto i zgodne molitve na kraju: »Povećaj u nama, molimo, Gospodine, vjeru u tebe i drži u nama uvijek užgano svjetlo Duha Svetoga. Po Kristu«. »Spasi nas, svemoćući Bože, i daj nam trajno svoje svjetlo. Po Kristu«. »Neka u našim srcima, molimo, Gospodine, svijetli tvoja istina i neka uništi svaku laž neprijatelja. Po Kristu«.

Kod Večernje se moli ps 135. u dva dijela s Kasijanovim putokazom »Pripovijedati Gospodnja djela znači hvaliti ga«, i kantik Ef 1, 3 - 10. »Blagoslovi svoj narod, Gospodine« odgovara se na ove završene molitve: »Spasi puk svoj, Gospodine, i blagoslovi baštinu svoju. — Svojim jedinstvom sjedini u jedno sve koji su urešeni kršćanskim imenom, da vjeruje svijet u Krista koga si poslao. — Daj svoju milost svima našim prijateljima i znancima, izlij na njih dobar Kristov miris. — Pokaži svoju ljubav umirućima i daj da njihove oči ugledaju tvoje spasenje. — Milosrdno postupaj s pokojnim i pridruži ih onima koji počivaju u Kristu«. I molitva na kraju je posebna: »Ostani s nama, Gospodine Isuse, jer je dan već na izmaku i prateći nas na putu krijepi nam srca i milosrdno nam potiči ufanje, da te upoznamo po Svetom pismu i u lomljenju kruha s braćom. Koji živiš«.

Povečerje ima jedan drugi prikladan himan od pet kitica, ps 85. s putokazom iz 2 Kor 1, 3, 4 i ovu molitvu na kraju: »Daj, Gospodine, našem tijelu zdrav (salutaris) počinak, i što smo danas u trudu sijali učini da sazrije za vječnu žetvu. Po Kristu«.

o. Martin Kirigin OSB

BIBLIČNE URE V ŽUPNIJI

Verskega preporoda, ki ga je nakazal koncil, si ni mogoče zamisliti brez vplivnega deleža sv. pisma. Ker v pokoncilski obnovi Cerkev ne gre toliko za spremembo zakonov, rubrik in predpisov, ampak za spremembo duha, ki naj preobrazi zunanjo podobo Cerkev, se moramo nujno zateči k viru iz katerega seva sveži preporodni duh, to je k sv. pismu. Sv. pismo je neizčrpna zakladnica resnic, večnoveljavnih življen-

skih norm in napotkov. Ko človek v njem prodre preko ograda pripovedi do božje besede, postane sv. pismo zanj vir neslutene moči in novega duhovnega poleta. »Živa je namreč božja beseda in učinkovita« (Hebr 4, 12), »more nas dvigniti in nam dati delež med vsemi svetimi« (Apd 20, 32). Kakor so na koncilu vsak dan slovesno intronizirali sv. pismo, da je opozarjalo navzoče na vsebino in obseg razprav, tako mora ono navdihovati tudi pokoncilsko obnovo v Cerкви. Bog sam je po sv. pismu predsedoval na koncilu. Navdihoval je navzoče in vodil njih delo tako, da se je Cerkev osamosvestila. Spoznala je vlogo in poslanstvo, ki ga ima prav sedaj na zemlji. Če obnovitveno delo sedaj ne poteka tako kot ga je nakazal koncil, je to zato, ker smo obstali pri debati, pozabili pa smo na prisotnost nevidne sile svetoga pisma. Porajajo se novotarije, ki jih ni nihče pričakoval in so v očitnem nasprotju z razodetim naukom sv. pisma in stoletnega verskega izročila. Mislim na deviacije temeljnih verskih resnic, ki ustvarjajo zmedo v verskih krogih kot so: sum o dejstvu izvirenega greha, novo pojmovanje prisotnosti Jezusa v sv. Rešenjem telesu, Jezusovo fizično poreklo in nauk o Mariji, dvom o eksistenci angelov, mimo trmoglave neposlušnosti cerkveni avtoriteti do zahteve po odpravi celibata. Pri vsem tem ne prese- neča toliko vsebina novih nazorov, saj je človeški duh vedno iskal nove razlage večnoveljavnih resnic, ampak nas bolj skrbi način, kako razlagajo te resnice. Preseneča nas njih smelost, samovoljnost in neposlušnost. Premočno se uveljavlja težnja po odpravi vsega, kar človeka obvezuje k odpovedi in samopremagovanju. Duhovniki zahtevajo od škofov plačan dopust, verniki svobodno moralo; oboji vero brez odpovedi in vendar vsi pozabljamo, da je naša vera, križa. Jezus ni odrešil sveta s pridiganjem, niti z vplivnimi čudeži, ampak s trpljenjem in smrtjo. Zato pravi svojim: »Kdor ne vzame svojega križa in ne hodi za menoj ni mene vreden« (Mt 10, 38). Cerkev je osvojila svet, ko je trpela. Ko se je skrivala v katakombah, se je krepila z božjo besedo in molitvijo in nato brez debat, konferenc in dlakocepskih rasprav osvajala srca ljudi. Moč Cerkve je v molitvi in božji besedi. Dandanes pa hočejo celo duhovne vaje spremeniti v debatna srečanja, namesto da bi šli po Jezusovem zgledu vase in tako kot on pred vsakim važnim javnim nastopom molili in prosili Očeta luči za blagoslov pri svojem delu (prim.: Lk 5, 12; Jan 11, 42; 17, 1 sl.; Mt 26, 39; Mr 14, 32). Res je, da slobodno pastirstvo zahteva od duhovnika boljše poznanje tega sveta, toda na sodobnega človeka

bomo mogli vplivati samo, če mu bomo prinesli tisto, kar ta svet sploh nima, to je Boga, ki se nam je razodel. Vera ni nekaj človeškega. Če se vera v nas ni spočela po nadnaravni milosti, je sploh nimamo, četudi se nam zdi, da jo imamo. Resna in temeljna obnova Cerkve more priti po sv. Pismu, ker je samo v božji besedi vsebovana pobuda in moč. Predpogoj za tak preporod je živa zavest, da sv. pismo ni človeška, ampak božja knjiga.

Prave verske obnove ni mogoče započeti, če nam je sv. pismo še vedno tuja knjiga. Nikdar se ne ponašajmo, da poznamo sv. pismo! Tudi ne varajmo sebe, češ da ga ljude poznajo in jih zato ne bo mogoče navdušiti zanj. Nekaj medlega znanja o njem ljudje morda res imajo, toda če jim kakšno perikopo spet v celoti živo predstavimo, jo pažljivo preberemo, razložimo in podčrtamo temeljne misli, jo bodo z odprtim srcem sprejeli, četudi so že poprej nekaj malega vedeli o njej. To je samo dokaz, da jim perikopa, zlasti pa njen nauk, le ni bila popolnoma znana, nam pa zagotovilo, da moremo pri vsakokratnem ponovnem branju sv. pisma vedno odkriti nekaj novega. Zato je zelo važno, kakšen je duhovnikov osebni odnos do sv. pisma. Ali je to zanj knjiga zaprta s sedmimi pečati in zaprašena sameva na knjižni polici ali pa knjiga, ki iz dneva v dan oblikuje in bogati duhovnikovo dušo in ga sili k delovanju. Tudi sklicevanje na znanje iz študijskih let ne drži, kajati še tako dobro poznanje svetopisemskih problemov ne pomeni, da je sv. pismo nekomu res življenska knjiga. P. Pius Parsch je naredil celo doktorat iz Pavlovih pisem in vendar obtožuje sebe, da dolgo časa ni imel pravega odnosa do sv. Pisma. Pravi odnos do sv. pisma ne obsega samo poznanje njegove vsebine in biblične problematike, ampak mora postati sv. pismo človeku norme mišljenja, delovanja in življenja. Sv. pismo ne smemo brati samo z razumom, ampak tudi s srcem. V ogrodju svetopisemskih pripovedi bomo odkrili božjo besedo le, če bomo spremenili svoje srce in ga uglasili po zvenu božjih besedi. Samo poznanje biblične problematike more človeka celo bolj oddaljiti kot približati navdihnjeni vsebini. »Bog se prevzetnim ustavlja, ponižnim pa daje milost« (Jak 4, 6). Nadnaravno hrano pa človek nujno rabi, ker ne živi človek samo od kruha, ampak od vsake besede, ki izhaja iz božjih ust (prim. Mt 4,4). Kakšno neprecenljivo duhovno bogatstvo veje iz sv. pisma je povedal J. W. Goethe v razgovoru z Eckermannu, ko je dejal: »Naj duhovna kultura še tako napreduje, naj znanost poraste v višino ali globino, naj se člo-

veški duh kakor koli razširi, preko višine in duhovne kulture, ki sije in se blesti iz evangelijev, človek ne bo nikdar prišel».

Kako naj proderemo v to zakladnico resnic? Nadvse važen je pravilen pristop k sv. pismu. Sv. pismo ni učbenik verskih resnic, ni izbor življenskih maksim, ampak življenska knjiga. Še boljše se izrazimo, če remo v množini: sv. pismo so življenske knjige, ker sestavljeno iz več knjig, ki poročajo o zgodovini posameznih oseb, ljudstev in narodov in to tako, da ob pripovedovanju njihove zgodovine podajajo obenem razodeti verski nauk. V sv. pismu se razodetje prepleta z zgodovino posameznika ali naroda. Če hočemo pronikniti do razodete božje besede moramo postopati tako, kot postopamo, če hočemo iz človekovega zadržanja, govorjenja ali delovanja presojati njegovo notrajnost. Kako postopamo, če se hočemo prepričati, kaj je v kom? Bližnjemu gledamo v oči, razbiramo poteze na obrazu, pazimo na njegove besede in ocenjujemo naglas, ki ga stavi nanje, ker se po temi razgovora presoja človekova notrajnost. Tako moramo tudi v sv. pismu preko besed in dogodkov prodreti do navdihnjene misli. Odstraniti moramo pregrajo in preko pripovedi, ki so časovno in krajevno pogojene, odkriti to, kar je Bog govoril vsemu človeštvu. Sv. pismo je nastalo čisto v določenih časovnih, zgodovinskih in krajevnih okoliščinah, zato nosi v sebi utrip resničnega življenja. Sv. pismo ni plod umišljenih spekulacij filozof, ampak odraz resničnega življenja, opis resničnega posega Boga v življenje posameznika in naroda. Bog se je razodel v dejanjih in besedah. Oboje je med seboj notranje povezano tako, »da dela, ki jih je Bog storil v zgodovini odrešenja, pojasnjujejo in potrjujejo nauk in stvari, ki jih besede označujejo; besede pa oznanjajo dela in osvetljujejo skrivnosti, ki so v njih obsežene« (BR, t. 2). Kakor iz fiziognomije govora gledamo v človeka, tako tudi preko fiziognomije bibličnih pripovedi odkrivamo božjo besedo. Sv. pismo je knjiga, ki je namenjena vsem ljudem vseh časov in krajev, ljudem vseh miselnosti in kultur, zato moramo nekako »stopiti iz sebe« in se zamisliti v tisto stvarno okolje v katerem je sv. pismo nastajalo. Z drugimi besedami rečeno, sv. pismo moramo znati pravilno brati. Sv. pismo ni roman, zato ga ni treba brati od prve do zadnje črke, ampak lahko začnemo na poljubnem mestu, celo od zadaj. Kako naj plodno izrabimo bogatstvo duhovnih resnic, nas uče izvedenci sv. pisma (P. Parsch, Th. Chifflet, J. Gourbillou), praktično pa naj to pokaže biblična ura v župniji.

Eden izmed načinov, kako moremo popularizirati sv. pismo in s tem pospešiti verski preporod v župniji so biblične ure ali krožki. Uvedbo takih krožkov narekujejo naslednji razlogi:

- a) stalno upadajoče znaje verskih resnic pri vernikih in duhovna korist, ki jo imajo verniki, če pridejo o stik z božjo besedo;
- b) priporočilo koncila, naj uvedemo vernike v pravilno rabo božjih knjiga, do bodo mogli samostojno brati sv. pismo (B R, 25);
- c) opustev krščanskega nauka (večernic) ob nedeljah popoldne zaradi večernih maš, je nujno treba nadomestiti z nečem novim. Pridige pri maši niso dovolj, ker so navadno presplošne in ne morejo natančno obrazložiti posameznih resnic, kot to zmoremo v ožjem krogu poslušavstva;
- č) v zadnjih desetih letih smo dobili kar tri izdaje sv. pisma: celotno (Maribor od 1. 1958. do 1961), Malo sv. pismo in Kratko sv. pismo s slikami. Ljudem smo dali knjige v roke, ni pa nikogar, ki bi jih navduševal in vodil, da bi knjige res s pridom brali. Pustili smo jih brez vodiča;
- d) uvedba bogoslužja v domačem jeziku nas naravnost sili, da pojasnjujemo svetopisemske pripovedi in mašne speve, če hočemo, da bo sodelovanje res smiselno in plodno.

Ob tako veliki potrebi, duhovinski ne smemo ostati prekrižanih rok. »Gorje mi, če bi evangelija ne oznanjal« (1 Kor 9, 16), mora postati tudi za nas imperativ k delu! Problem je morda bolj v tem, kako pristopiti k delu? Kako in kdaj naj organiziramo biblične ure? Komu naj bode namenjene in kakšno metodo naj uporabimo, da bomo ljudi čimbolj zainteresirali za stvar? Naj navedem nekaj napotkov predvsem glede izbora gradiva, ki naj ga obravnavamo in metode dela.

Že apostol Peter se je zavedal, da so v pismih »nekateri stvari težko umljive, ki jih nevednih in neutrjeni prevračajo v svojo lastno pogubo« (prim. 2 Pet 3, 16), zato ne smemo bibličnih krožkov začenjati s težkim eksegetičnimi vprašanji. Pustimo ob strani učeno biblično problematiko. Za voditelja bibličnega krožka ni potreban biblični strokovnjak, ampak človek, kateremu je sv. pismo življenska knjiga. Seveda mo-

remo ob branje perikop navezati sodobno versko problematiko, toda ne smemo dati prednost človeški besedi, ampak božji. Namen biblične ure je, da udeleženci ob branju in razlagi zaslutijo božjo besedo. Celotno delo težki k tem, da v veri in ponižnosti sprejmejo besedo. Prevladati mora vtis, da se Bog pogovarja z njimi, tako kakor se človek pogovarja s človekom. V takem vzdušju bo božja beseda našla odmev v duši. Sama se ji bo odprla z željo: »Govori, Gospod, tvoj služabnik posluša!« (1 Kralj 3, 9).

Za boljše razumevanje perikop je treba pred branjem ali spotoma med branjem dati nekaj zgodovinskih, krajevnih in etnografskih pojasnil. Sv. pismo moramo brati plastično, to se pravi, da pripoved plasiramo v tisto okolje v katerem je nastala. Ozirati se moramo na obeh straneh kot na bitno enoto. Noben Jezusove besede ni, ki se ne bi nanašala na kak dogodek izraelske zgodovine ali na besedo, ki jo je Bog navdihnil že stoletja poprej kot poročstvo njene popolne ustvaritve v Kristusu. Pomislimo samo na postne maše, kako so smiselno antitetično sestavljene kar tiče beril. To, kar se v berilu napoveduje, se v evangeliju uresničuje. Stara in nova zaveza se srečujeta v Kristusu. Jezusovih besed »Jaz sem dobri pastir« (Jan 10, 11), ni mogoče prav razumeti, če nismo poprej brali preroke Miheja, Izaija, Ezekielja (zlasti 34. poglavje), Jeremija. Jezusovih besed na križu ne razumemo prav, če ne poznamo ideologije psalmov. Pavlove trditve, da smo po opravičenju dosegli »pristop k Bogu« (Rimlj 5, 2) s čimer je izražen efekt odrešenja, ne moremo prav razumeti, če nam niso znani predpisi o templju, na katere aludira apostol v listu Efežanom (Ef 2, 18). Biblične realije moraju pojasnjevati, ne pa prevladovati. One so preddverje (atrij) božje besede, ne pa božja beseda. Bilo bi zmotno, če bi pri bibličnih urah imeli sv. pismo samo za izhodišče lastnih misli. Tako bi nastali tematični govori; človeška beseda bi zastrla božjo in tako ne bi bili dobri »služabniki besede« (Lk 1, 2). Biblični koržek ni pridiga, pač pa branje, razlaganje in razmišljanje božje besede.

Za tako shajanje je bolj primerna veroučna soba kot cerkev. Prostor mora biti svetel, ogrevan, vabljev. Udeleženci naj sedijo. Vsak naj ima pred seboj odprto sv. pismo.

Udeležencev naj ne bo veliko. Najbolje okrog 50 ljudi. Ni treba razločevati med stanovi, božja beseda je enaka za vse. Če imamo pred seboj manj izobražene ljudi, je treba nuditi več zgodovinskih in krajevnih pojasnil.

Najbolj primeren čas za take shode so dolgi zimski večeri, pa tudi nedeljski popoldnevi, potem ko mine pobožnost v cerkvi. Določanje časa za taka srečanja zavisi od krajevnih razmer. Drugačne so prilike v mestih, drugačne na deželi. Vedno se bo našel čas, če bo le volja za to pri duhovnikih in ljudeh.

Bolj važen kot zunanje okoliščine je primeren izbor beril. Za začetek je treba vzeti lažje tekste, najbolj primerni so tisti, ki se ujemajo z liturgičnim časom. V adventu naj imajo prednost preroki: Izaija, Daniel, Mihej, Malahija. Odlomki iz Pavlovih pisem in prvi dve poglavji Matejevega in Lukovega evangelija bodo umestni zlasti v božičnem času. V predpostnem času se povrnemo k očakom, v postu pa stojita v ospredju preroka Jeremija in Ezekiel. V velikonočnem času so najbolj primerna Apostolska dela. Začnimo z najlažjim. Vsekakor vzemimo za začetek tekste pripovedne vsebine. Nihče ne bo začeljal biblične ure z Apokalipso ali s Pavlovim naukom o opravičenju v listu Rimljanom. Ljudje imajo večji smisel za gledanje kot poslušanje, zato jim moramo z živo besedo predstaviti svetopisemske dogodke. S tem ne vzbudimo samo njihovo pozornost, ampak hkrati že tudi dosegamo cilj, ki ga ima biblični krožek. Sv. pismo nas s svojim pripovedovanjem informira o božjem posegu v tok človeške zgodovine. Seznanja nas z velikimi deli božji, ki jih je Bog storil v korist svojega ljudstva. Iz teh dogodkov moramo izluščiti verski nauk. Pokazati moramo, kako se je božja napoved ustvarila v dejanju. Uresničitev božjih napovedi je bil vedno najbolj prepričljiv kriterij njih resničnosti. Bog ni samo Bog besedi, ampak tudi dejanj. Tako moremo iz božjih odrešitvenih dejanj spoznati, da je Bog zvest v svoji besedi in da je Bog trajno navzoč. Kakor se je nekoč zavzel za telesni blagor svojega ljudstva, tako se sedaj zavzema za dušni blagor tistih, ki se ga v veri oklepajo. Tako nas sv. pismo preko informacij o božjih zveličavnih dogodkih formira v otroke božje. Sv. pismo človeka informira in formira v človeka, ki je ustvarjen po resnični pravičnosti in svetosti (prim. Ef 4, 24).

Tako nas razumno branje sv. pisma pouči o zgodovini božjega odrešenja, iz nje pa spoznamo resnico za preoblikovanje svojega življenja. Tako beseda iz davnine učinkuje v sedanjosti in o sebi spričuje, da je res živa (prim. Hebr 4, 12).

dr. Francé Rozman